

دستور العمل

پایگاه‌های تابستانی

اوقات فراغت

دانش آموزان با نیازهای ویژه

بارویکرد خانواده محور و آموزش مهارت‌های زندگی و باشعار "هر دانش آموز یک مهارت"

(حضور و مجازی)

تابستان ۱۴۰۰

معاونت تشخیص، پیشگیری، پرورشی و تربیت بدنی

مقدمه:

غنی‌سازی اوقات فراغت یکی از مهم‌ترین فرصت‌های تربیتی است که توجه به آن، آثار بسیار مؤثری از نظر اجتماعی، فرهنگی و تربیتی بر دانش‌آموزان خواهد داشت. بی‌تردید مدارس نقش انکارناپذیری در برنامه‌ریزی صحیح اوقات فراغت دانش‌آموزان دارند. اگرچه گروه‌های مختلف دانش‌آموزان با نیازهای ویژه دارای ویژگی‌های خاصی بوده و با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند ولی همه آن‌ها دارای نیازهای مشترکی می‌باشند. از جمله نیازهای هر انسانی، نیاز به خودشناسی و پذیرش مسؤلیت اجتماعی در قالب تربیت عملی است که با شکوفا نمودن استعدادها و توانمندی‌های هر فرد از طریق انجام فعالیت‌های فرهنگی و تربیتی، قابل تأمین می‌باشد. با توجه به محدودیت‌های موجود ناشی از همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ از یکسو و اثرات سوء کم‌تحرکی در ایام تعطیلی مدارس در فصل تابستان، لزوم برنامه‌ریزی مدوّن و جهاد تمامی امکانات برای کیفیت‌بخشی به اوقات فراغت دانش‌آموزان بانیازهای ویژه، بیش از پیش احساس می‌گردد. دستورالعمل حاضر، بر همین مبنا و در اجرای فعالیت‌های ۳-۸ و ۴-۸ تشکیل پایگاه‌های تابستانی ذیل برنامه ۳۳، طراحی و فعالیت‌های مکمل و فوق برنامه جهت غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان دوره-های مختلف تحصیلی و به استناد آیین‌نامه فعالیت‌های تابستانی دانش‌آموزان، مصوّب یکصدوشصت‌مین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش، به‌منظور کشف استعدادهای دانش‌آموزان و هدایت استعدادها و مهارت‌های آنان، متناسب با عنوان سال "جهش تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها" و با شعار "هر دانش‌آموز یک مهارت" ارسال می‌گردد.

اهداف:

- کشف و هدایت استعداد دانش‌آموزان
- تقویت هویت دینی و ملی دانش‌آموزان
- استمرار فعالیت‌های پرورشی، فرهنگی و تربیت‌بدنی در اوقات فراغت با استفاده از فضای مجازی
- ایجاد زمینه‌های لازم به منظور تقویت و تأمین سلامتی جسمانی و روانی دانش‌آموزان
- اهتمام به آموزش مهارت‌های فنّی و حرفه‌ای در زمینه کارآفرینی دانش‌آموزان
- ایجاد فرصت آموزش مهارت‌های فردی و اجتماعی

روند تشکیل پایگاه اوقات فراغت

آموزش حضوری	آموزش مجازی	ثبت نام و عضویت
وضعیت آبی	وضعیت قرمز و نارنجی	
عضویت در پایگاه‌های اوقات فراغت مستقر در استان‌های با وضعیت آبی در شرایط کرونا و آموزش دانش‌آموزان با رعایت پروتکل‌های بهداشتی	آموزش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه (همه گروه‌های معلول) در فضای مجازی شبکه شاد	عضویت دانش‌آموزان در پایگاه اوقات فراغت دانش‌آموزان عادی از طریق ثبت نام در سامانه همگام

فعالیت‌های مرتبط با هر مهارت (در راستای آموزش و تقویت مهارت‌های ۵ گانه در ۶ حیطه)

حیطه فعالیت	فعالیت پیشنهادی	مهارت خودآگاهی	مهارت همدلی	مهارت ارتباط مؤثر	مهارت مدیریت	حل مسأله
الف) دینی	روان خوانی و صوت و لحن قرآن کریم	*	-	*	-	-
	روخوانی و حفظ قرآن کریم	*	-	*	*	-
	آشنایی با نماز (فرااد، جماعت و نماز جمعه) و احکام آن	*	*	*	*	-
	آشنایی با زندگی پیامبران، امامان و بزرگان دین اسلام	-	*	*	*	*
	گرامی‌داشت مناسبت‌های مذهبی و ملی	-	*	*	*	-
	آموزش و حفظ احادیث کوتاه از پیامبر گرامی اسلامی (ص) و ائمه اطهار(ع)	*	*	*	*	-
	مدیحه‌سرایی و جمع خوانی	*	*	*	*	-
	آموزش احکام، معارف دینی و اخلاق اسلامی	*	*	*	*	*
	آموزش فرهنگ عفاف و حجاب	*	-	*	-	*
	آشنایی با نهج البلاغه، صحیفه سجادیه و سایر متون دینی و فقهی	*	*	*	*	*
ب) اجتماعی	گردش‌های علمی و آموزشی(برابر ضوابط مربوط)	*	*	*	*	*
	اردوهای زیارتی، سیاحتی(برابر ضوابط مربوط)	*	*	*	*	*
	حضور دانش آموزان در مراکز مختلف اداری یا خدماتی مانند آتش نشانی، راهنمایی و رانندگی، امدادی، بانک‌ها و ... و آشنایی با فعالیت‌های ایشان و نحوه دریافت خدمات	-	-	*	*	*
	آشنایی با رایانه	*	-	-	-	*
ج) مهارتی	مهارت‌های هنری (گل‌سازی، قالی‌بافی، گل‌آرایی، عروسک‌سازی، مرواریدبافی، مجسمه‌سازی، معرق‌کاری، منبت‌کاری، طراحی، نقاشی، خوشنویسی و سایر هنرهای بومی و منطقه‌ای)	*	*	*	*	-
	مهارت‌های شغلی (آموزش خیاطی، نجاری، لوله‌کشی، مکانیکی، خدمات اداری و ...)	*	-	-	-	*
	کمک‌های اولیه و آمادگی در برابر حوادث طبیعی و غیرطبیعی مانند زلزله و ...	*	*	*	*	*
	آموزش فرهنگ ترافیک و مقررات عبور و مرور	*	-	*	-	-
	آشنایی با حقوق شهروندی و آداب آن	*	*	*	*	*
	آشنایی با محیط زیست، درختکاری و پرورش گل و گیاه	*	*	-	-	*
د) هنری	هنرهای نمایشی (بازیگری، عروسک‌گردانی و ...)	*	*	*	*	-
	هنرهای آوایی (سرود، آهنگ و ...)	*	*	*	*	*
	حضور دانش آموزان در سالن‌های سینما به همراه مربی و والدین دانش‌آموزان	*	*	*	*	-
هـ) ادبی	استفاده از کتابخانه	*	*	*	*	-
	قصه نویسی، قصه گوئی	*	*	*	*	-
	آشنایی با انواع شعر، نثر و ...	-	*	*	*	-
	دکلمه خوانی، سخنوری، مجری‌گری، گویندگی و ...	*	*	*	*	-
	مطالعه و تحقیق، خلاصه نویسی کتاب و ...	*	-	*	-	*
	تهیه خبر، گزارش، مصاحبه، روزنامه دیواری، نشریات دانش آموزی و ...	*	-	*	*	*
و) ورزشی	***اجرای جشنواره نشاط(یک روز بازی در کنار خانواده)***	*	*	*	*	*
	ورزش‌هایی با توپ (فوتبال، والیبال، بسکتبال، تنیس روی میز، بدمینتون و ...)	*	*	*	*	-
	بازی‌های بومی، محلی	*	*	*	*	-
	ژیمناستیک (حرکات زمینی)	*	*	*	*	-
	کوه‌پیمایی	*	*	*	*	*
شنا	*	*	*	*	-	

توجه: بهره‌مندی دانش‌آموزان از سایر فعالیت‌های تربیتی، به‌ویژه با نگاه بومی استان، منطبق بر اهداف و سیاست‌های مصوب وزارت آموزش و پرورش بلامانع می‌باشد.

ستاد استانی فعالیت‌های تابستانی:

الف) اعضای ستاد

- ۱- رییس/ معاون اداره آموزش و پرورش استثنایی استان
- ۲- کارشناس مسؤل/ کارشناس فرهنگی و تربیت بدنی
- ۳- کارشناس امور اداری و مالی
- ۴- نماینده انجمن اولیاء و مربیان
- ۵- ۲ نفر از مدیران مدارس استثنایی (مدیر مدرسه دخترانه و پسرانه)

ب) وظایف:

- ۱- اطلاع‌رسانی به دانش‌آموزان و اولیای ایشان به منظور نحوه ثبت‌نام در پایگاه‌های تابستانی
 - ۲- صدور ابلاغ برای مدیران پایگاه‌های تابستانی
 - ۳- دعوت از مربیان و معلمان داوطلب مطابق جداول مندرج در دستورالعمل
 - ۴- استفاده از توانمندی‌های معلمان و مربیان متخصص رسمی و پیمانی شاغل در آموزش و پرورش استثنایی (با نیازهای ویژه) و تولید محتوا برای شبکه آموزشی دانش‌آموز (شاد)
 - ۵- برنامه‌ریزی برای برگزاری آیین افتتاحیه و اختتامیه مجازی فعالیت‌های تابستانی
 - ۶- احصاء اطلاعات مربوط به میزان دسترسی دانش‌آموزان در تمامی پایگاه‌های تابستانی به سخت‌افزار و شبکه اینترنت
 - ۷- نظارت بر روند ارائه و بارگذاری محتوای آموزشی و تربیتی و محصولات فرهنگی و هنری (سرود، فیلم، چندرسانه‌ای و ...) در « شبکه شاد »
 - ۸- بازدید مستمر از مدارس و مراکز تابستانی از طریق شبکه شاد
 - ۹- آسیب‌شناسی نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای مربوط به برنامه‌های فعالیت‌های تابستانی «شبکه شاد» در سطح استان و تهیه گزارش نهایی
 - ۱۰- ارائه گزارش، تحلیل و بررسی عملکرد مدارس در جذب دانش‌آموز در شبکه شاد به سازمان آموزش و پرورش استثنایی
- نکته:** جمع‌بندی و ارائه گزارش جامع برنامه‌ها و فعالیت‌های پایگاه‌های تابستانی به سازمان آموزش و پرورش استثنایی مطابق با کاربرگ‌های ابلاغی مندرج در دستورالعمل اولویت‌های اجرایی پایگاه‌های تابستانی سال ۹۸ آموزش و پرورش استثنایی می‌باشد.

وظایف مدیر پایگاه تابستانی:

- ۱- ایجاد پایگاه‌های مجازی در شبکه شاد ویژه دانش‌آموزان با نیازهای ویژه
- ۲- صدور ابلاغ برای مربیان و عوامل پایگاه
- ۳- ثبت‌نام دانش‌آموزان در سامانه همگام جهت شرکت در فعالیتهای اوقات فراغت دانش‌آموزان عادی و فعالیتهای تربیتی ویژه دانش‌آموزان با نیازهای ویژه
- ۴- ایجاد پایگاه‌های حضوری محدود در استان با رعایت پروتکل‌های بهداشتی در صورت وجود وضعیت آبی
- ۵- اجرای تمامی وظایف پایگاه‌های تابستانی حضوری و مجازی شامل: برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، کنترل، نظارت و ارزیابی
- ۶- اجرای تمامی موارد مربوط به الزامات ورود به «شبکه آموزشی دانش‌آموز (شاد) بر اساس ضوابط مندرج در دستورالعمل
- ۷- ایجاد کلاس‌های مجازی برای دانش‌آموزان هر یک از موضوعات مندرج در جدول فوق‌الذکر
- ۸- اطلاع‌رسانی به مربیان و مدرسین، دانش‌آموز و اولیای آنان در خصوص ورود به شبکه شاد
- ۹- نظارت بر روند اجرای مطلوب فعالیتهای تابستانی بر اساس تقویم اجرایی
- ۱۰- تشکیل گروه‌های هم‌فکری و مشورتی با والدین جهت ارتقای کمی و کیفی فعالیتهای تابستانی در «شبکه شاد»
- ۱۱- مدیر پایگاه تابستانی موظف است یک هفته تا ده روز بعد از شروع کلاس‌ها اسامی و مشخصات دانش‌آموزانی که در فعالیتهای مذکور «شبکه شاد» ثبت‌نام نموده‌اند، ولی در فعالیتهای مجازی حاضر نمی‌شوند را به اولیاء اطلاع نماید.
- ۱۲- رصد میزان حضور مربیان و مدرسین در «شبکه شاد»
- ۱۳- مسئولیت امور پرورشی در پایگاه تابستانی که فاقد معاون و مربی پرورشی هستند بر عهده مدیر پایگاه می‌باشد.

عوامل اجرایی پایگاه تابستانی:

ردیف	تعداد دانش‌آموزان (نفر)	تعداد عوامل اجرایی				
		مربی پرورشی	مربی ورزش	مربی (معلم)	مدیر	معاون
۱	۱۵-۲۹	۱	۱	۱	۱	۱
۲	۳۰-۴۹	۱	۱	۲	۱	۱
۳	۵۰ به بالا	۱	۱	۳	۱	۱

* فقط در خصوص پایگاه‌های حضوری تعلق می‌گیرد.

تبصره ۱: حداقل تعداد دانش‌آموزان جهت تشکیل پایگاه ۱۵ نفر خواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که تعداد دانش‌آموزان در هر یک از گروه‌ها مطابق با جدول فوق به حدنصاب نرسید، تشکیل پایگاه تابستانی مشترک بین دانش‌آموزان آسیب‌دیده شنوایی، جسمی- حرکتی، آسیب‌دیده بینایی، اختلال‌های رفتاری- هیجانی، طیف اتیسم و چند معلولیتی بلامانع خواهد بود.

تقویم اجرایی فعالیت‌های تابستانی:

ردیف	زمان	اجرای برنامه
۱	۱۴۰۰/۳/۲۲ لغایت ۱۴۰۰/۳/۲۷	ورود مدیران به سامانه و ثبت عنوان پایگاه
۲	۱۴۰۰/۴/۰۱ لغایت ۱۴۰۰/۴/۱۰	ثبت‌نام دانش‌آموزان در پایگاه‌های تابستانی مجازی و حضوری
۳	۱۴۰۰/۰۴/۱۲ لغایت ۱۴۰۰/۰۵/۳۰	شروع و خاتمه کلاس‌های مجازی پایگاه‌های تابستانی
۴	۱۴۰۰/۰۶/۰۱ لغایت ۱۴۰۰/۰۶/۱۵	تحویل گزارش جامع فعالیت‌های تابستانی مدارس به استان
۵	۱۴۰۰/۰۶/۱۶ لغایت ۱۴۰۰/۰۶/۲۳	تحلیل و بررسی گزارش فعالیت‌های تابستانی مدارس در کارشناسی فرهنگی استان
	تا مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۳۱	تحویل گزارش جامع آماری و تحلیلی فعالیت‌های تابستانی استان به مدیریت پرورشی و فرهنگی سازمان

منابع و ضوابط مالی فعالیت‌های تابستانی دانش‌آموزان:

* کمک سرانه فعالیت‌های تابستانی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی و مطابق گزارش عملکرد استان تا سقف برش‌های تعیین شده استانی قابل پرداخت می‌باشد.

* رییس اداره آموزش و پرورش استثنایی استان در راستای جذب و دریافت اعتبارات مالی از طریق اداره کل آموزش و پرورش استان، جلب مشارکت و مساعدت خیرین محترم و کمک داوطلبانه والدین دانش‌آموزان و سایر نهادها و مراکز داوطلب ذی‌صلاح تلاش نماید.

جدول سهمیه تعداد دانش‌آموزان (به تفکیک استان)

ردیف	استان	آمار	ردیف	استان	آمار
۱	آذربایجان شرقی	۴۲۷	۱۷	سیستان و بلوچستان	۲۹۵
۲	آذربایجان غربی	۲۶۱	۱۸	فارس	۵۴۶
۳	اردبیل	۱۶۷	۱۹	قزوین	۱۰۱
۴	اصفهان	۵۱۸	۲۰	قم	۱۶۱
۵	البرز	۱۹۳	۲۱	کردستان	۱۳۹
۶	ایلام	۵۷	۲۲	کرمان	۳۹۹
۷	بوشهر	۱۱۹	۲۳	کرمانشاه	۱۵۸
۸	شهر تهران	۵۵۱	۲۴	کهگیلویه و بویر احمد	۱۰۰
۹	شهرستان‌های تهران	۴۰۷	۲۵	گلستان	۱۸۵
۱۰	چهارمحال و بختیاری	۱۲۷	۲۶	گیلان	۲۳۵
۱۱	خراسان جنوبی	۱۵۳	۲۷	لرستان	۱۹۳
۱۲	خراسان رضوی	۸۱۱	۲۸	مازندران	۲۸۲
۱۳	خراسان شمالی	۱۳۴	۲۹	مرکزی	۱۱۵
۱۴	خوزستان	۴۵۸	۳۰	هرمزگان	۲۴۸
۱۵	زنجان	۹۸	۳۱	همدان	۱۵۷
۱۶	سمنان	۶۷	۳۲	یزد	۱۳۸
	جمع			۸۰۰۰	

ارزشیابی:

لازم است نظارت و ارزشیابی از اجرای فعالیت‌های تابستانی مطابق با مفاد ذیل انجام شود:

۱- ارزشیابی مجازی از مراکز فعالیت‌های تابستانی مدارس

۲- ارزشیابی مجازی از فعالیت‌های تابستانی استان

۳- نظرخواهی مجازی از دانش‌آموزان شرکت‌کننده در فعالیت‌های تابستانی

تبصره ۱: شیوه‌نامه نظارت و ارزیابی از عملکرد پایگاه‌های تابستانی مجازی متعاقباً ارسال خواهد شد.

تبصره ۲: ارزیابی عملکرد فعالیت‌های تابستانی حضوری مطابق فرم‌های ارزیابی مطابق کاربرگ‌های مندرج در دستورالعمل اولویت‌های اجرایی پایگاه تابستانی پیوست می باشد.

نمون برگ ارزیابی فعالیت های پایگاه تابستانی (ویژه مدرسه)

استان: _____
 نام مدرسه: _____
 نام مدیر: _____
 جنسیت مدرسه / دخترانه: پسرانه: مختلط:

نوع معلولیت: _____
 تعداد دانش آموزان جذب شده: _____

جمع امتیازات	امتیاز دهی				معیارهای ارزیابی	محور
	۱	۲	۳	۴		
	ضعیف	متوسط	خوب	عالی		
					بررسی موضوع تشکیل کلاس‌های پرورشی و ورزشی تابستانی در جلسه شورای مدرسه و تصمیم‌گیری در این خصوص	مدیریت و ساماندهی
					تشکیل انجمن اولیاء و مربیان به منظور تبیین موضوع اوقات فراغت و نحوه همکاری با کانون های تربیتی	
					درخواست مجوز تشکیل پایگاه درون مدرسه‌ای از استان	
					تهیه محتوای آموزشی ویژه رشته‌های ورزشی و تربیتی مطابق با دستورالعمل پایگاه‌های تابستانی	
					اطلاع‌رسانی به موقع و گسترده به دانش‌آموزان و اولیاء قبل از امتحانات پایان سال	
					آماده‌سازی برگ‌های ثبت‌نام و ارائه آن به کلیه دانش‌آموزان متقاضی شرکت در پایگاه	
					نیازسنجی و پیش‌بینی به منظور تأمین تجهیزات مورد نیاز برای برگزاری هرچه بهتر پایگاه تابستانی از نظر کمی و کیفی	تجهیزات و منابع
					محرم‌سازی فضای مدرسه جهت استفاده دانش‌آموزان دختر(عنداللزوم)	
					بکارگیری مربیان واجد شرایط	منابع انسانی
					صدور ابلاغ مربیان واجد شرایط	
					استفاده از توانمندی‌های اولیای دانش‌آموزان جهت مشارکت در فعالیت‌های تابستانی فرزندان خود	
					همکاری با سایر حوزه‌های فعال در بخش‌های مختلف آموزش و پرورش جهت برگزاری پایگاه‌های تابستانی	

نمون برگ ارزیابی فعالیت های پایگاه تابستانی (ویژه استان)

سال تحصیلی:

استان:

تعداد کانون های تربیتی همکار در فعالیت های تابستانی:

تعداد پایگاه های تابستانی:

مجموع امتیازات	امتیاز دهی				معیارهای خود ارزیابی	محور
	۱	۲	۳	۴		
	ضعیف	متوسط	خوب	عالی		
					تنظیم تقویم اجرایی حوزه فعالیت ها در پایگاه	مدیریت و ساماندهی
					تشکیل جلسات ویژه کلیه مدیران مدارس به منظور تبیین برنامه های ویژه این امر و دستورالعمل پایگاه تابستانی	
					اطلاع رسانی به موقع و فراگیر دانش آموزان و خانواده ها درخصوص فعالیت های پیش بینی شده برای تابستان	
					بررسی درخواست مدارس داوطلب از نظر ایمنی و بهداشت اماکن و تجهیزات پرورشی و ورزشی مدارس	
					پیش بینی نمون برگ های ثبت نام دانش آموزان	
					پیش بینی نمون برگ سلامت و تأکید بر بیمه ورزشی شرکت کنندگان در کلاس های ورزشی و عنداللزوم اعلام شاخص های انتخاب بهترین مدارس برگزار کننده پایگاه در طول تابستان، ارزیابی از عملکرد کلاس ها و تقدیر از آن ها (در دستور المل ذکر شده است)	
					تأکید بر زمانبندی مناسب اجرای کلاس ها و برنامه های پرورشی و ورزشی	
					تأکید بر زیباسازی فضاهای پرورشی و ورزشی و انجام امور مربوط به خط کشی های زمین های ورزشی ویژه مدارس برگزار کننده پایگاه تابستانی	
					پیش بینی و آماده سازی کاربرگ های نظارت و آمارگیری از نحوه برگزاری پایگاه های تابستان	
					نظارت مستمر بر وضعیت بهداشت و قابل استفاده بودن سرویس های بهداشتی	
					نظارت بر محتوای آموزشی کلاس های پرورشی و ورزشی	
					مستندسازی، تحلیل عملکرد کانون های پرورشی پایگاه های تابستانی و ارسال گزارش	تجهیزات و منابع
					استفاده از کانون های پرورشی فکری کودکان و نوجوانان و سایر ارگان ها جهت برگزاری کلاس ها و برنامه های فرهنگی و ورزشی	
					همکاری در تأمین تجهیزات مورد نیاز مدارس برای برگزاری هرچه بهتر کلاس های تابستانی از نظر کمی و کیفی	
					تأکید بر استفاده حداکثر از امکانات و تجهیزات ورزشی موجود در مدارس و سایر فضاها و اماکن ورزشی کانون های پرورشی	
					بازدید و نظارت بر تجهیزات موجود مدارس مجری پایگاه تابستانی	
					بازدید از نحوه ایمن سازی تجهیزات و اماکن مورد استفاده	
					خلاقیت ها و ابتکارات در اجرای برنامه پایگاه تابستان	
					بررسی ایمنی فضاهای ورزشی و پرورشی در مدارس داوطلب تشکیل کلاس های تابستانی و کمک به ایمن سازی فضاهای ورزشی	
					بازدید و بررسی دوره ای سامانه های تهویه مطبوع مکان برگزاری کلاس های تربیتی و سالن های ورزشی و همچنین آبرسردکن ها	
					تأکید و همکاری بر محرم سازی فضا های ورزشی مدارس جهت استفاده دانش آموزان دختر	